

TEMAANALYSE

Nr. 5 - August 2025

Magtens greb

En temaanalyse om omfanget og konsekvenserne af kvælningsvold

Indledning

"Jeg frygtede for mit liv," siger en voldsudsat kvinde, der henvender sig til Danners døgnåbne rådgivning 'DannerTelefonen', efter hendes mand endnu engang har taget kvælertag på hende. Og kvinden er langt fra alene med oplevelsen af, at hendes liv lå i hænderne på en voldelig partner, viser denne temaanalyse.

I 'Magtens greb' undersøger Danner kvælningsvold. Et begreb, Danner bruger om alle former for kvælning, som udøves af en voldelig partner eller nærtstående relation mod en voldsudsat person. Kvælningsvold indgår som en del af et samlet voldsmønster, hvor den voldelige relation er kendetegnet ved et ulige magtforhold.

Kvælningsvold er én af flere taktikker, en voldsudøver kan bruge til at påføre smerte eller indgyde frygt for at opnå magt og kontrol over den udsatte. Det særlige ved kvælningsvold er, at det potentielt er livsfarligt og derfor ekstremt skræmmende for den, der udsættes for det. Det er med til at gøre kvælningsvold til et meget effektivt redskab til at styre et andet menneske.¹

Med afsæt i forskning og data fra Danners indsatser og programmer sætter vi særligt spot på kvælningsvold. Formålet er at bidrage til styrket hjælp til og opsporing af kvinder udsat for kvælningsvold og bidrage til forebyggelse af partnervold og -drab.

Danner anbefaler

Danner foreslår flere tiltag mod kvælningsvold. Det handler om at forebygge partnerdrab og sikre, at lovgivningen afspejler, hvor alvorlig kvælningsvold er. Samtidig skal voldsudsatte opspores og hjælpes, og den ofte usynlige kvælningsvold skal dokumenteres tilstrækkeligt. Det kræver viden om partnervold og forskellige typer af indsatser, som kan imødekomme behovene blandt voldsudsatte, der har været udsat for kvælningsvold.

1 Ny bestemmelse i straffeloven, der særskilt kriminaliserer kvælningsvold

Kvælning øger risikoen for partnerdrab og kan medføre alvorlige skader, men efterlader ikke altid synlige tegn. Danner anbefaler indførelsen af en ny bestemmelse i straffeloven, der særskilt kriminaliserer kvælningsvold. Det vil øge opmærksomheden på den ofte usynlige vold og sende et klart signal om, at denne voldsform er yderst alvorlig og potentielt livsfarlig. En særskilt bestemmelse vil kunne bidrage til, at kvælningsvold oftere bliver anmeldt, tilstrækkeligt efterforsket og undgår at blive henført under paragraffer, der ikke afspejler farligheden og skadevirkningerne.² Det vil være med til at styrke beskyttelsen af voldsudsatte, forebygge potentielle partnerdrab samt øge retssikkerheden i partnervoldssager. I flere andre lande har man allerede indført en særskilt bestemmelse om kvælningsvold, som i høj grad bliver anvendt.³

2 Ret til differentieret hjælp til voldsudsatte, der har oplevet kvælningsvold

Kvælningsvold kan være farligt, og derfor er det vigtigt med krisecentre, der kan give fysisk beskyttelse og støtte fra voldsfaglige socialrådgivere, pædagoger og psykologer. Men truslen er ikke altid akut, og derfor er der også brug for ambulant hjælp, der giver mulighed for at bearbejde volden, herunder kvælningsvold. Danner mener, voldsudsatte skal have

adgang til landsdækkende, specialiseret, ambulant støtte med voldsfaglig rådgivning og psykologhjælp, hvor der løbende laves sikkerhedsvurderinger ud fra certificerede risikovurderingsværktøjer. Samtidig er der brug for døgnåbne, anonyme lavtærskeltilbud, hvor både voldsudsatte og pårørende trygt kan henvende sig og få vejledning og blive hjulpet videre til mere specialiseret støtte. Retten til den landsdækkende ambulante rådgivning og behandling skal skrives ind i Serviceloven, så alle voldsudsatte har lige adgang til tilbud uanset bopæl. For at sikre stabil og differentieret hjælp til voldsudsatte er der behov for varig finansiering af ambulante tilbud som Danners døgnåbne rådgivningstilbud 'DannerTelefonen' og 'Sig det til nogen'.

3 Voldsudsatte kvinder med svære traumer skal have adgang til voldsfaglig traumebehandling efter krisecenterophold

Traumatiske oplevelser som vold, herunder kvælningsvold, kan, udover de fysiske skader, have alvorlige konsekvenser for psyken. Forskning viser, at mindst tre ud af ti kvinder på krisecenter har svære traumer fra volden ved udflytning og den første tid efter⁴ og dermed har et behov for at fortsætte traumebehandlingen efter krisecenteropholdet. I dag har kvinder på krisecenter ret til ti psykologtimer under deres krisecenterophold, men det antal timer er ikke nok for alle. Derfor mener Danner, at voldsudsatte kvinder med markante traumereaktioner, f.eks. pga.

kvælningsvold, bør have adgang til grundig traumebehandling hos fagpersoner efter endt krisecenterophold.⁵ Det er afgørende, at behandleren har viden om vold i nære relationer for at kvinden får den rette hjælp.

4 Mere viden om vold i nære relationer til frontpersonale

Frontpersonale som politi, praktiserende læger og sundhedspersonale på hospitaler spiller en vigtig rolle i at opspore og beskytte voldsudsatte samt i at dokumentere volden korrekt. Men ofte er tegn på vold skjulte eller kan misforstås, og volden kan give hukommelsestab, som det f.eks. er tilfældet med kvælningsvold. Derfor kræver det viden om vold i nære relationer – herunder kvælningsvold – så frontpersonalet ved, hvad de kan se efter og spørge til, og hvordan skaderne dokumenteres tilstrækkeligt i f.eks. politiattest, journalnotater fra skadestuebesøg og andre lægelige undersøgelser. Tilstrækkelig dokumentation indebærer også, at voldsudsatte i tide henvises til retsmedicinere, der via retsmedicinske undersøgelser kan dokumentere de ofte usynlige skader.⁶ Danner anbefaler, at der etableres ressourcepersonsordninger i kommuner, hospitalsvæsenet og Praktiserende Lægers Organisation i stil med politiets specialiserede teams. Det vil bringe faglig viden om vold i nære relationer tæt på praksis og dermed styrke mulighederne for tidlig opsporing samt korrekt håndtering af og dokumentation i voldssager.

5 Nedsæt partnerdrabskommission for at forebygge drab

Alt for mange kvinder bliver hvert år dræbt af deres nuværende eller tidligere partner, og drabene følger ofte et mønster og er planlagte. Kvælning er én af flere mulige risikofaktorer for partnerdrab på kvinder og en af de hyppigste metoder til drab på kvinder. Danner anbefaler, at der nedsættes en partnerdrabskommission, som kan undersøge sagsforløb i

konkrete sager. Kommissionen bør være forankret i Justitsministeriet, som også systematisk skal registrere partnerdrab i en database. Med udgangspunkt i enkeltsager skal kommissionen samle myndigheder på tværs af sektorer for at identificere mønstre – f.eks. tilstedeværelsen af kvælningsvold – så vi som samfund kan lære af de drab, der er begået, og forebygge fremtidige drab.

6 Politiet bør foretage systematisk screening for partnerdrab

Politiet foretager i dag screening for partnervold og vurderer risikoen for eskalering af volden via standardiserede, professionelle risikovurderingsværktøjer.⁷ Denne praksis er udviklet i forbindelse med implementeringen af SVÆV-enhederne,⁸ som er forankrede i samtlige politikredse og har bidraget væsentligt til vidensudvikling og opsporing af partnervold. Forskning viser imidlertid, at risikofaktorerne for eskalering af partnervold ikke er identiske med risikofaktorerne for partnerdrab.⁹ Derfor bør politiet foretage særskilte systematiske screeninger for partnerdrab samt udarbejde risikovurderinger for partnerdrab med baggrund i den eksisterende forskning om risikofaktorer – herunder kvælningsvold.¹⁰

Viden fra forskning og praksis

Hvem er i særlig risiko for at blive udsat for kvælningsvold, hvor farligt er det, og hvilke konsekvenser har det for den udsatte? Med udgangspunkt i forskning og internationale erfaringer søger Danner at besvare disse spørgsmål.

Kvælning – hvad sker der i kroppen?

Kvælning forårsager iltmangel, som kan opstå på flere forskellige måder. Det kan ske ved en blokering af luftvejene, så den udsatte ikke kan trække vejret gennem næsen eller munden. Eller ved at stramme om halsen med hænder, arme, genstande og lignende, så iltransporten til hjernen via blodet afbrydes. Kvælning kan også ske på andre måder, f.eks. ved drukning, forgiftning, indespærring i hermetisk lukkede rum og lignende.¹¹

Under kvælning gennemgår kroppen en række fysiologiske forandringer, der sker i flere faser. Typisk først åndenød, så bevidsthedspåvirkning, der kan lede til bevidsthedstab, kramper samt ufrivillig afgang af urin og afføring og til sidst, ved tilstrækkelig iltmangel, død.¹² Hvilke forandringer, der helt præcist sker i kroppen, og hvor hurtigt det går, afhænger af, hvordan kvælningen udføres, og om der i forløbet sker nogen grad af ilttilførsel til hjernen (f.eks. hvis

et greb slækkes undervejs, ikke er tilstrækkeligt stramt omkring begge sider af halsen og lignende). Derfor vil det også variere, hvilke tegn der kan dokumenteres, og om der er ydre tegn, der kan ses med det blotte øje. I knap halvdelen af kvælningstilfælde vil der ikke være synlige ydre skader.¹³ Et af flere mulige forløb er illustreret nedenfor (figur 1).

Kvælning er en risikofaktor for partnerdrab på kvinder – og kvinder er i højere risiko for at blive udsat for kvælningsvold end mænd

Kvælning er en alvorlig risikofaktor for partnerdrab på kvinder.¹⁵ Risikoen for drab er mere end syv gange større for en kvinde i en voldelig relation, hvor kvinden er blevet udsat for kvælning, sammenlignet med en kvinde i en voldelig relation, som ikke er blevet udsat for kvælning.¹⁶ Kvælning er desuden en af de mest almindelige metoder til drab på kvinder¹⁷ og den eneste drabsmetode i Danmark, hvor andelen af kvindelige ofre er størst (59 %).¹⁸

Figur 1: Ét eksempel på et kvælningsforløb, hvor halspulsårer blokeres – her kan bevidsthedstab ske inden for sekunder og død inden for minutter.¹⁴

		10-30 sek.				
		Punktformede blødninger (såkaldte petekkier)				
0 sek.	5-10 sek.	14 sek.	15 sek.	30 sek.	60-160 sek.	
Kvælning starter	Bevidsthedstab	Krampeanfald (såkaldt anoksisk anfald grundet iltmangel i hjernen)	Tab af blærekontrol	Tab af tarmkontrol	Død - vejrtrækning stopper helt	

I Danmark har vi ikke præcise data på omfanget af kvælningsvold, da det ofte måles sammen med anden vold, f.eks. angreb med kniv og skydevåben. Årligt er der omkring 13.000 kvinder i Danmark (0,6 % af kvinder i befolkningen), der er udsat for 'livstruende vold' i form af kvælertag samt trusler om eller angreb med skydevåben, kniv eller lignende.¹⁹ Sammenlignet med mænd (0,2 %) udsat for 'livstruende vold' er andelen af kvinder signifikant højere.²⁰ Kvinder har desuden mindst fire gange højere risiko for at blive udsat for kvælningsvold gennem livet end mænd.²¹

Blandt voldsudsatte kvinder på krisecentre ser kvælningsvold ud til at være udbredt. Blandt 150 kvinder fordelt på fire kvindekrisecentre har halvdelen fået taget kvælertag af deres partner som en del af volden.²²

Kvælning kan have alvorlige fysiske og psykiske konsekvenser – den udsatte ved ikke, om kvælningen vil føre til død

Kvælning kan have fysiske og psykiske konsekvenser, herunder nogle der eventuelt først viser sig et stykke tid efter, at kvælningen er sket. Hjernen kan tage langvarig skade af manglen på ilt. Gentagen kvælning og bevidsthedstab øger risikoen for varige hjerneskader, som kan medføre motoriske og kognitive forstyrrelser, fx svækket hukommelse.²³ Det kan tage få sekunder at gøre nogen bevidstløs med et lettere tryk end det, der ligger i et håndtryk, hvis kvælningen sker ved fuld blokering for halspulsårerne.²⁴ Iltmanglen og det eventuelle bevidsthedstab, der sker ved kvælning, kan skade hukommelsen, hvorfor den udsatte kan have svært ved at huske dele af eller hele kvælningsepisoden.²⁵

Derudover kan kvælning give andre fysiske skader såsom mærker, rifter, smerter og hævelser i og omkring halsen, problemer med og smerter ved vejrtrækning, punktformede blødninger i og omkring øjnene og i ansigtet, samt sløret og nedsat syn.²⁶ Symptomer på kvælning kan desuden vise sig ved svimmelhed, kvalme og hovedpine.²⁷

Udover den fysiske farlighed ved kvælning er kvælning forbundet med flere psykiske lidelser. Den kropslige oplevelse af ikke at kunne få luft og følelsen af at blive kvalt kan både fysisk og mentalt opleves som et drabsforsøg. Den udsatte ved ikke, om kvælningen vil ende dødeligt, og mange af dem, der har været udsat for kvælningsvold og kan huske kvælningen, beskriver, at de troede, de skulle dø under volden.²⁸ Kvælningsvold kan have alvorlige konsekvenser for den udsattes psyke og kan føre til lidelser som PTSD, depression, angst og selvmordstanker.²⁹

Når børn udsættes for kvælningsvold

Når børn lever i familier med partnervold, taler man både om det at være vidne til vold og det selv at være direkte udsat for vold. Begge dele er vold, og begge dele har alvorlige konsekvenser for barnets trivsel, læring, helbred og sikkerhed, idet børn, der er vidne til vold, er i højere risiko for at blive direkte udsat for vold.³⁰

0,5 % af unge voksne har været direkte udsat for kvælertag af deres forældre som barn.³¹ Desuden er kvælning den hyppigste drabsmetode når børn bliver dræbt af deres forældre i Danmark. Det gælder for cirka hvert tredje dræbte barn.³²

4,2 % af den danske befolkning har flere gange i barndommen været vidne til 'grov vold' i familien i form af spark, kvælertag eller øvrige fysiske angreb mellem forældre.³³ I et studie af 300 sager om kvælningsvold i parforhold overværede børn volden i 41 % af tilfældene.³⁴

Analyse: Kvinder og børn udsat for kvælningsvold

Cirka tre gange om måneden søger en voldsudsat kvinde eller pårørende råd om kvælningsvold hos Danners døgnåbne rådgivningstelefon, DannerTelefonen. Og mere end hver femte kvinde i rådgivningstilbuddet, Sig det til nogen, har været udsat for kvælningsvold. Flere har modtaget drabstrusler og frygtet for deres liv, men seks ud af ti anmelder ikke volden. Næsten halvdelen af kvinderne udsat for kvælningsvold har børn.

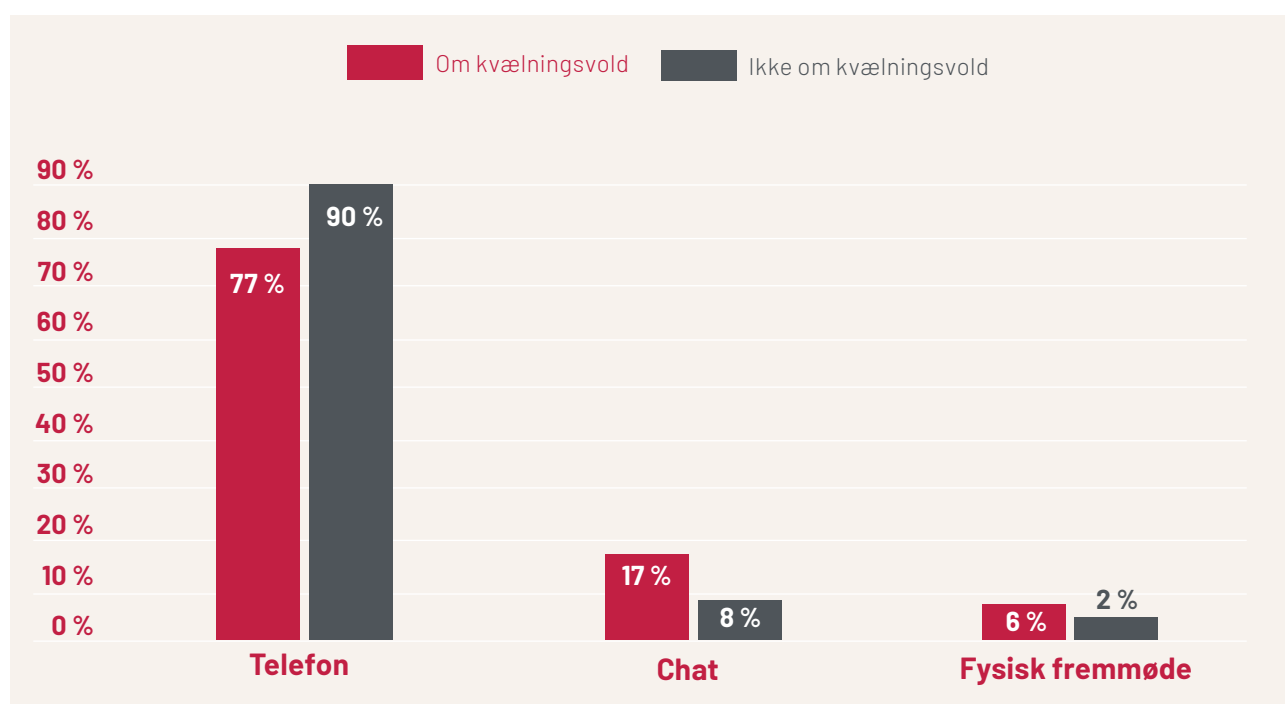
DannerTelefonen fik i alt 77 henvendelser om kvælningsvold i perioden 1. januar 2023-31. maj 2025. Omkring tre gange hver måned kontakter en voldsudsat kvinde eller pårørende altså Danner for at få hjælp vedrørende kvælningsvold.

Henvendelserne kan handle om både aktuelle tilfælde og tidligere episoder med kvælningsvold, men fælles

for henvendelserne er, at kvælningsvold ikke er den eneste vold, der har fundet sted.

Når det drejer sig om kvælningsvold, tager de rådsøgende oftere end ellers kontakt via chat eller ved fremmøde, sammenlignet med henvendelser om øvrige emner (figur 2). Det kan tyde på, at henvendelser om kvælningsvold er særligt tabubelagte eller akutte.

Figur 2: Henvendelser om kvælningsvold sker oftere via chat eller fremmøde end i øvrige henvendelser

Antal i alt: 5.371 henvendelser til DannerTelefonen i perioden 1. januar 2023-31. maj 2025. Figuren illustrerer et kryds mellem, om henvendelsen drejer sig om kvælningsvold og henvendelsesmåde. Sammenhængen er testet med χ^2 -tests med et signifikansniveau på $p < 0,05$.

Eksempler på henvendelser om kvælningsvold til DannerTelefonen

I går måtte jeg flygte fra min kæreste i en taxa, og hvad gør jeg så nu? Det er ikke første gang, han har taget kvælertag på mig.

Min kæreste kvæler mig under sex, til jeg besvimer. Jeg kan virkelig ikke holde det ud, så hvorfor er det så svært at sige nej?

Min kæreste og jeg kom op at skændes, og så tog han kvælertag på mig. Jeg er virkelig bange. Han siger, at jeg får 'uhyret' op i ham, og at det er min skyld, når han bliver vred og voldelig.

77 henvendelser om kvælningsvold til DannerTelefonen

2,7 henvendelser om kvælningsvold i gennemsnit per måned

8 ud af 10 tilfælde en voldsudsat kvinde, der henvender sig

2 ud af 10 tilfælde en pårørende, der henvender sig.

6 ud af 10 henvendelser finder sted i dagtimerne mellem klokken 7-16

8 ud af 10 henvendelser sker telefonisk

Hver femte i Sig det til nogen har været udsat for kvælningsvold gennem halsgreb

Mere end hver femte i tilbuddet til voldsudsatte kvinder, Sig det til nogen, har været udsat for kvælningsvold ved at blive holdt fast om halsen mod sit ønske (22 %).³³ Det drejer sig om 97 ud af 436 kvinder, der har afsluttet et forløb i perioden 1. januar 2023-31. maj 2025.

Kvælningsvold medfører ofte intens frygt hos kvinden, der udsættes for det, fortæller en af de voldsfaglige rådgivere i Sig det til nogen:

"En kvinde, der var blevet udsat for flere former for grov vold, brød sammen i en rådgivning, da hun fortalte, hvordan han havde taget fat rundt om halsen på hende. 'Jeg blev så bange,' sagde hun. Kvælningen var for hende den ultimative magtdemonstration og dermed en trussel."

En af Danners psykologer fortæller også, at det at være ekstremt bange er kendetegnende for kvinder, der har været udsat for kvælningsvold. Hun understreger, at det vil være individuelt, hvad den enkelte kvinde frygter, og kommer med et eksempel fra praksis:

”Det var blikket i voldsudøverens øjne, der blev ved med at komme tilbage i flashbacks. ’Jeg ligger her, jeg er så udsat, og der er ingen empati at se i dine øjne,’ som kvinden fortalte.”

Socioøkonomiske faktorer

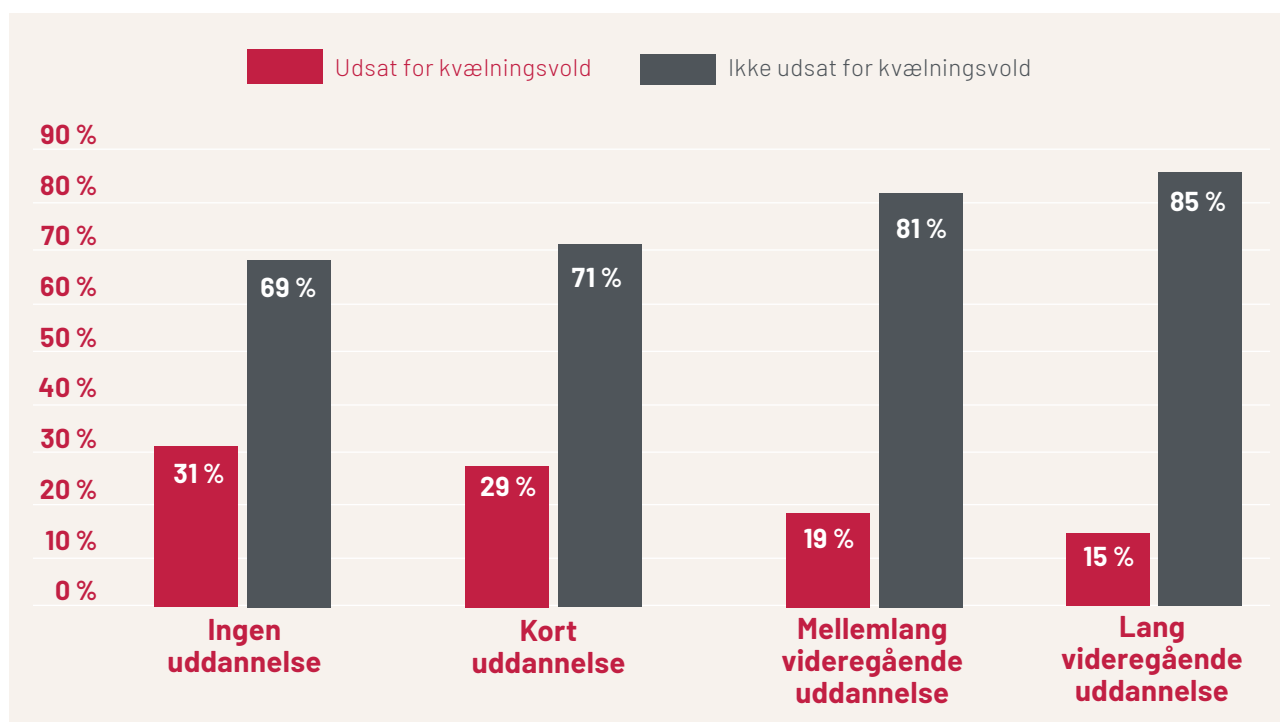
Et højere uddannelsesniveau kan være én af flere beskyttende faktorer, hvad angår kvælningsvold,

viser tal fra Sig det til nogen. Et højere uddannelsesniveau hænger sammen med lavere forekomst af kvælningsvold blandt kvinderne (figur 3).

En lignende tendens ses i forhold til kvindernes alder, hvor særligt den yngste del af målgruppen i Sig det til nogen har oplevet kvælningsvold. Blandt kvinderne i alderen 18-39 år har 30 % været udsat for kvælningsvold, mens det gælder 14 % af kvinderne på 40 år eller over.

Der er ikke en statistisk signifikant sammenhæng mellem kvindens beskæftigelsesstatus samt føde-land, og om hun har været udsat for kvælningsvold.

Figur 3: Andelen af kvinder, der har været udsat for kvælningsvold, falder i takt med et stigende uddannelsesniveau

Antal i alt: 395 kvinder, der har afsluttet et forløb i Sig det til nogen i perioden 1. januar 2023-31. maj 2025. Figuren illustrerer et kryds mellem, om kvinden har været udsat for kvælningsvold (se uddybning i metodeafsnit) og spørgsmålet: ”Hvad er dit højest fuldførte uddannelsesniveau (gældende i Danmark)?” inddelt i niveauer med inspiration fra Uddannelses- og Forskningsministeriet (2025). ’Ved ikke’-svar er frasorteret i beregningerne. Sammenhængen er testet med χ^2 -tests med et signifikansniveau på $p < 0,05$.

Kvinderne udsat for kvælningsvold

Baseret på 97 kvinder i Sig det til nogen, der har været udsat for kvælningsvold.

Oftest (eks)partneren, der begik volden

9 ud af **10** er blevet kastet/skubbet mod noget, f.eks. væg eller møbel

6 ud af **10** er blevet sparket eller slået med knyttet hånd/genstand

6 ud af **10** har været i volden i fem år eller mindre

8 ud af **10** er blevet revet, rusket eller slået med flad hånd

Kvælningsvold er en del af et samlet voldsbillede

Kvælningsvold er én af flere voldelige taktikker til at opnå magt og kontrol over en voldsudsat, og skal forstås som en del af et samlet voldsbillede, hvor kvælningen kan være eksplosivt eller kontrolleret. Det er vigtigt at have et særligt fokus på kvælningsvold, som en del af en samlet sikkerhedsvurdering, da det

er en potentielt livstruende form for vold, forklarer en af de voldsfaglige rådgivere i Sig det til nogen.

Alle, der har været udsat for kvælningsvold i Sig det til nogen, har også været udsat for øvrig fysisk vold og andre voldsformer: Oftest psykisk- og seksualiseret vold samt stalking.

Kvinderne udsat for kvælningsvold har også oplevet

Baseret på 97 kvinder i Sig det til nogen, der har været udsat for kvælningsvold.

Alle er blevet udsat for psykisk vold

9 ud af **10** er blevet udsat for seksualiseret vold

9 ud af **10** er blevet udsat for stalking

9 ud af **10** er blevet udsat for materiel vold

7 ud af **10** er blevet udsat for økonomisk vold

4 ud af **10** er blevet udsat for digitaliseret vold

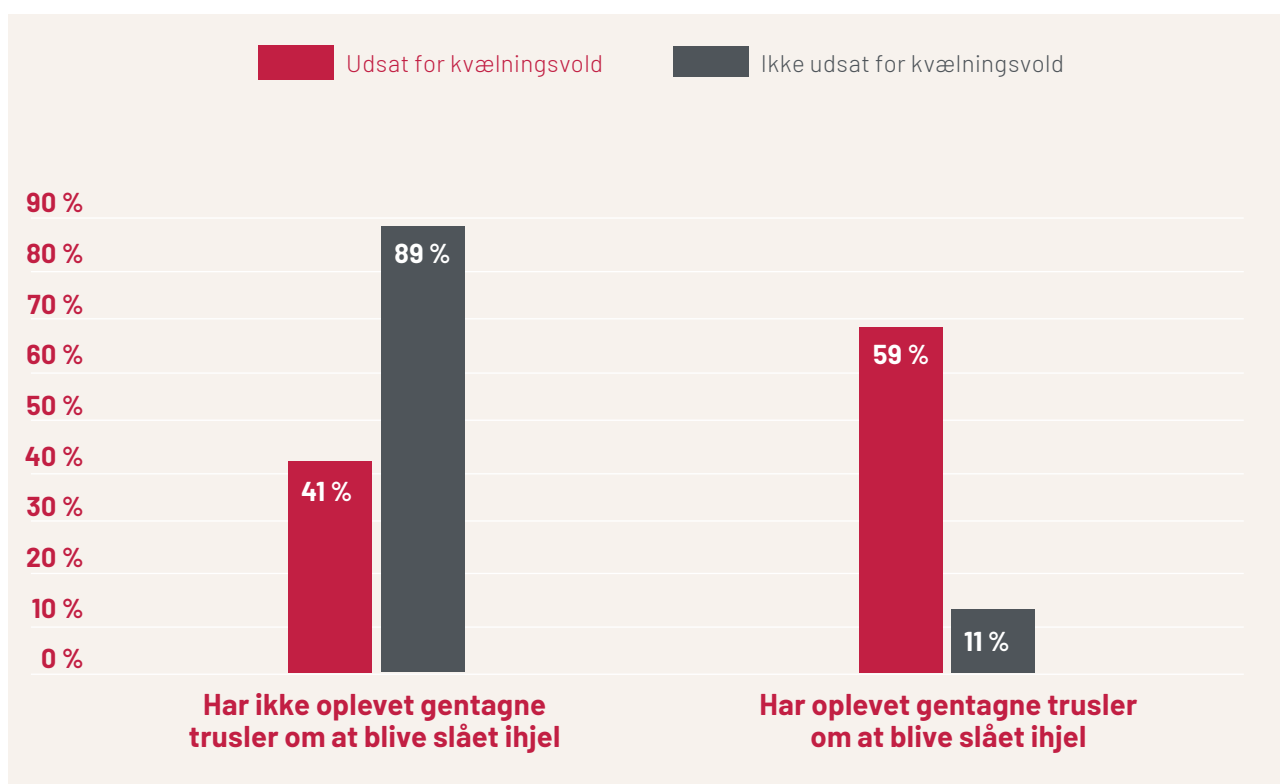
Oftere udsat for drabstrusler

Tal fra Sig det til nogen viser en sammenhæng mellem kvælningsvold og drabstrusler. Seks ud af ti kvinder, der har været udsat for kvælningsvold, er også gentagende gange blevet truet med at blive slået ihjel (59 %), hvilket gælder for en ud af ti (11 %) blandt øvrige kvinder i indsatsen (figur 4). Resultatet er i tråd med eksisterende forskning i partnerdrab, som viser, at kvælning i voldelige relationer er forbundet med en øget risiko for drab.³⁵

Kvælning og drabstrusler kan være to sider af samme sag, forklarer en af de voldsfaglige rådgivere i Sig det til nogen:

"Hvis voldsudøver f.eks. tager fat om halsen på kvinden og kigger hende i øjnene, mens han strammer grebet, så er det jo som at sige, 'jeg har magten over dig, og jeg kan tage dit liv, hvis jeg vil'. Vold er jo også et sprog. En fysisk pendant til en verbal trussel om at slå ihjel."

Figur 4: Kvinder, der har været udsat for kvælningsvold, er oftere udsat for drabstrusler

Antal i alt: 407 kvinder, der har afsluttet et forløb i Sig det til nogen i perioden 1. januar 2023-31. maj 2025. Figuren illustrerer et kryds mellem, om kvinden har været udsat for kvælningsvold (se uddybning i metodeafsnit) og spørgsmålet: "Er kvinden - gentagende gange - blevet udsat for følgende de seneste 12 måneder (fra visitationen) - Truet med at blive slået ihjel." 'Ved ikke'-svar er frasorteret i beregningerne. Sammenhængen er testet med χ^2 -tests med et signifikansniveau på $p < 0,05$.

Næsten halvdelen har børn

Knap halvdelen af kvinderne i Sig det til nogen, der har været udsat for kvælningsvold, har børn under 18 år (45 %). "Børnene er også voldsudsatte, når der er partnervold i familien," pointerer en af Danners psykologer og forklarer:

"Når vold udøves, selvom børnene står og kigger på, kan det signalere en dobbelt intention fra udøveren: 1) At skade moren foran børnene, og 2) At vise børnene, at han har kontrol og magt i hjemmet. På den måde bliver partnervold også en form for vold mod børnene, som står magtesløse og ikke kan gøre noget."

Det er meget voldsomt for børn at overvære vold generelt, pointerer en psykolog hos Danner, og det er vigtigt at forstå kvælningsvold som én meget voldsom oplevelse i et samlet voldsbillede:

"Barnet bliver jo ladet alene uden nogen tilgængelige omsorgspersoner. Mor bliver sat helt ud af spil, og far demonstrerer tydeligt sin magt. Børnene er virkelig alene i det."

Barnet forstår ikke nødvendigvis, hvad de og deres mor bliver udsat for, og hvor alvorligt det er. Det kan komme senere, når de tænker tilbage på volden, ifølge psykologen hos Danner:

"Et barn, jeg talte med, havde set sin far tage kværlertag på moren. Hun var ikke ret gammel og forstod ikke helt, hvad der skete, bortset fra at det var voldsomt. Men om fem år, når hun ser tilbage, vil hun forstå, at hendes mor kunne have været død."

Psykologen hos Danner har også mødt ældre børn i sin praksis, som har overværet kvælningsvold, og som bedre har kunnet forstå, hvad der er sket:

"De ældre børn, jeg har talt med, der f.eks. har overværet mor blive bevidstløs, de forstod godt, at der skete noget farligt. De gik altså ikke lige ind og gemte sig under sengen med en iPad. I sådan en situation kan det være, at børnene fryser eller måske blander

sig afhængigt af, hvor bange de er for sin far, eller hvilke tidlige erfaringer de har."

Anmelder i højere grad volden – men seks ud af ti anmelder stadig ikke

Tal fra Sig det til nogen viser, at de fleste af kvinderne, der har været udsat for kvælningsvold, ikke anmelder volden – det gælder for seks ud af ti (59 %). Frygt for sikkerhed, skam, manglende dokumentation og tvivl, ofte pga. følelsesmæssig manipulation fra voldsudøveren, er nogle af de barrierer, de voldsudsatte kvinder står over for i forhold til at anmelde volden, tyder henvendelser til DannerTelefonen på.

"Min ekskæreste har flere gange forsøgt at kvæle mig, indtil jeg besvime. Jeg er usikker på, om jeg skal anmelde ham til politiet? Det er længe siden og ikke dokumenteret, og jeg er bange for, hvordan han vil reagere," siger en kvinde f.eks., da hun ringer til DannerTelefonen. En anden kvinde kontakter DannerTelefonen, fordi hendes kæreste har skubbet hende ind i væggen og holdt hende hårdt om halsen: "Han siger, at jeg bare kan gå til politiet, men at politiet vil synes, det er min egen skyld og ikke tage mig alvorligt," fortæller kvinden.

Dog er kvinderne i Sig det til nogen, der har været udsat for kvælningsvold, mere tilbøjelige til at anmelde vold end øvrige kvinder i indsatsen, viser tallene. 41 % af kvinderne, der har været udsat for kvælningsvold, har anmeldt mindst én form for vold, mod 25 % af de øvrige i Sig det til nogen. En af flere forklaringer kan være, at kvælningsvold er en fysisk form for vold, som generelt oftere bliver anmeldt end f.eks. psykisk vold, og at kvælningsvold ofte opleves som meget alvorligt, hvilket igen øger sandsynligheden for anmeldelse.³⁶

” Han siger, at jeg bare kan gå til politiet, men at politiet vil synes, det er min egen skyld

Eksempler på henvendelser om kvælningsvold til DannerTelefonen

”

Min datters kæreste har taget kvælertag på hende og truet med at slå hende og ekskæresten ihjel. Hun har ikke længere nogen venner, og han har fået hende til at slette alle mandlige kontakter på hendes telefon, fordi han er jaloux. Hun vil ikke gå fra ham. Hvordan hjælper jeg bedst min datter?

”

Jeg er gået fra min psykisk og fysisk voldelige mand. Han har før taget kvælertag, og jeg er bange for, at han gør alvor af sine trusler om at slå mig ihjel.

”

Min eksmand truer med at myrde børnene, hvis ikke jeg gør, som han siger. Han har før forsøgt at kvæle mig og truet mig med en kniv.

”

Min mand holdt mig nede, så jeg ikke kunne trække vejret. Jeg frygtede for mit liv. Det har været sådan i 10 år. Hver gang siger han undskyld og lover, at han vil forandre sig, men det sker altid igen.

”

Min kæreste har længe været voldelig over for mig, både psykisk og fysisk, og overskredet mine grænser under sex. For nogle dage siden holdt han en pude over mit ansigt. Det var meget voldsomt og varede rigtig længe.

”

Igennem årene blev min kæreste mere og mere voldelig overfor mig. Og til sidst tog han kvælertag på mig. Der smed jeg ham ud, men jeg kan ikke lade være med at tænke, at det er min egen skyld, for det siger han, at det er. Nu har han lige sendt en sød besked til mig, og så bliver jeg i tvivl om det hele.

Metode

Data fra DannerTelefonen

I analysen indgår i alt 5.479 henvendelser til DannerTelefonen i perioden 1. januar 2023–31. maj 2025, som er dokumenteret via et udfyldt spørgeskema i SurveyXact. Det er Danners frivillige rådgivere samt ansatte natte- og weekendvagter, der dokumenterer henvendelserne. Alle henvendelser journaliseres, og i cirka 80 % af tilfældene udfyldes der et spørgeskema i SurveyXact på baggrund af henvendelsen.

77 af henvendelserne til DannerTelefonen er om kvælningsvold (1,4 %). Tallet er baseret på en søgning i åbne svar, hvor Danners frivillige rådgivere beskriver henvendelsen i korte træk. Der er tale om et minimumsestimat, da Danner ikke fører statistik på kvælningsvold specifikt, og da nogle af beskrivelserne i de åbne svar kan være mangelfulde. I opgørelsen indgår alene henvendelser med eksplicitte beskrivelser af kvælningsvold mod en i øvrigt voldsudsat kvinde eller hendes børn. Der indgår ikke henvendelser, der alene handler om trusler om – eller frygt for – kvælningsvold.

Alle kvalitative eksempler på rådgivningssamtaler er anonymiseret og tilpasset af hensyn til læsbarhed.

Data fra Sig det til nogen

Sig det til nogen er en indsats med ambulante rådgivningsforløb til voldsudsatte kvinder, som Danner er programejer for, men som sker i samarbejde med en række krisecentre i Danmark. I 2025 omfatter indsatsen Ringsted, Randers, Holstebro, Kolding og Danners krisecenter samt Kvindehemmet og Dansk Kvindesamfunds Krisecentre.

Analysen omfatter data fra 436 kvinder, der har afsluttet et forløb i Sig det til nogen i perioden fra

1. januar 2023–31. maj 2025. Af disse har 97 kvinder været udsat for kvælningsvold (22 %).

Kategoriseringen af, om kvinden har været udsat for kvælningsvold, baserer sig på, om kvinden har svaret "ja" på spørgsmålet: "Er du blevet udsat for følgende de seneste 12 måneder (fra visitationen) – Holdt fast om halsen mod dit ønske?". Kvælningsvold kan imidlertid komme til udtryk på flere måder, og der er derfor eksempler på kvælningsvold, som data ikke indfanger, f.eks. hvor kvindens luftveje gennem næse og mund er blokeret. I 2023 blev der spurgt til 'kvælertag' specifikt, men ordlyden blev ændret i 2024 for at reducere underreportering, da kvinderne i indsatsen, ifølge de voldsfaglige rådgivere, ofte ikke identificerer hændelserne med udtrykket.

Data fra indsatsen stammer fra spørgeskemaer, der udfyldes af kvinden, rådgiveren eller begge i fællesskab ved opstart, undervejs og ved afslutningen af forløbet.

Statistisk signifikante sammenhænge

Når der i analysen omtales 'sammenhænge', er der tale om statistisk signifikante sammenhænge på baggrund af en χ^2 -tests med et signifikansniveau på $p < 0,05$.

Litteraturliste

- **Algren, M. H., & Laursen, B.** (2023). *Vold og overgreb i Danmark 2021: Analyser baseret på Sundheds- og sygelighedsundersøgelserne 2005, 2010, 2017 og 2021*. Statens Institut for Folkesundhed, SDU.
- **Aner, L. G., Salka, J., Johansen, K. B. H., & Holst, J.** (2024). *Partnervoldens karakter: En undersøgelse af forekomst, virkninger og afhængighedsforhold*. Lev Uden Vold.
- **Balvig, F.** (2025). *Befolkningens oplevede udsathed for vold og andre former for kriminalitet og overgreb i samfundet: Offerundersøgelserne 2005–2024*. Justitsministeriet.
- **Bichard, H., Byrne, C., Saville, C., & Coetzer, R.** (2023). *The neuropsychological outcomes of non-fatal strangulation in domestic and sexual violence: A systematic review*. *Neuropsychological Rehabilitation*, 32(6), 1164–1192.
- **Christoffersen, M. N.** (2010). *Børnemishandling i hjemmet*. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- **Clare, C. A., Velasquez G., Mujica Martorell G. M., Fernandez, D., Dinh, J. & Montague, A.** (2020) *Risk factors for male perpetration of intimate partner violence: A review*. *Aggression and Violent Behavior*. Vol: 56.
- **Danmarks Statistik** (2025). *FOLK1A: Befolkningen den 1. i kvartalet efter område, køn, alder og civilstand*. Statistikbanken.dk/20021
- **De Boos, J.** (2019). *Non-fatal strangulation: Hidden injuries, hidden risks*. *Emergency Medicine Australasia*, 31(3), 302–308.
- **Dokkedahl, S.** (2021). *Kvinder på krisecenter*. Syddansk Universitet, Videnscenter for Psykotraumatologi.
- **Dugan, S., Patch, M., Hoang, T., & Anderson, J. C.** (2024). *Anoxic brain injury: A subtle and often overlooked finding in non-fatal intimate partner strangulation*. *The Journal of Emergency Medicine*, 67(6), e599–e607.
- **Dutton, M. A., & Goodman, L. A.** (2005). *Coercion in intimate partner violence: Toward a new conceptualization*. *Sex Roles*, 52(11–12), 743–756.
- **Ely, S. & Hirsch, C.** (2000) *Asphyxial deaths and petechiae: a review*. *Journal of Forensic Science*, 45(6):1274–1277.
- **Glass, N., Laughon, K., Campbell, J., Block, C. R., Hanson, G., Sharps, P. W., & Taliaferro, E.** (2008). *Non-fatal strangulation is an important risk factor for homicide of women*. *The Journal of Emergency Medicine*, 35(3), 329–335.
- **Hansen, S. B., & Okholm, M. M.** (2024). *Drab i Danmark 2017–2021*. Justitsministeriets Forskningskontor.
- **Harriet Smailes** (2024). *Strangulation and Suffocation Offences*. Institute for Addressing Strangulation
- **Holt, S., Buckley, H., & Whelan, S.** (2008). *The impact of exposure to domestic violence on children and young people: A review of the literature*. *Child Abuse & Neglect*, 32(8), 797–810.
- **Jernbro, C., & Janson, S.** (2017). *Våld mot barn 2016: En nationell kartläggning*. Stiftelsen Allmänna Barnhuset.
- **Joshi, M., Thomas, K. A., & Sorenson, S. B.** (2012). *"I didn't know I could turn colors": Health problems and health care experiences of women strangled by an intimate partner*. *Social Work in Health Care*, 51(9), 798–814.
- **Justitsministeriets Forskningskontor** (2023). *Anmeldelsestilbøjelighed i sager om vold og seksualforbrydelser*. Justitsministeriet.
- **Justitsministeriets Forskningskontor** (2023). *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet: Offerundersøgelserne 2005–2023*. Hovedtal.

- **Lyk-Jensen, S. V., Bøg, M., & Lindberg, M. R.** (2017). *Børn, der oplever vold i familien: Omfang og konsekvenser*. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- **Ottosen, M. H., Frederiksen, S., & Henze-Pedersen, S.** (2020). *Psykisk vold mod børn i hjemmet*. VIVE.
- **Ottosen, M. H., Høyer Bom, L., Rasmussen, N., & Boserup, B.** (2023). *Drab i familien – når børn bliver ofre*. Djøf Forlag.
- **Plattner, T., Bolliger, S., & Zollinger, U.** (2005). *Forensic assessment of survived strangulation*. *Forensic Science International*, 153(2-3), 202–207.
- **Pritchard, A. J., Reckdenwald, A., & Nordham, C.** (2015). *Nonfatal strangulation as part of domestic violence: A review of research*. *Trauma, Violence, & Abuse*, 18(4), 407–424.
- **Queensland Courts** (2025) *Queensland Courts' domestic and family violence (DFV) statistics*. www.courts.qld.gov.au/court-users/researchers-and-public/stats
- **Salka, J., Keller, K., & Aner, L. G.** (2023). *Vold i barndommen*. Lev Uden Vold.
- **Smith, D. J., Mills, T., & Taliaferro, E. H.** (2001). *Frequency and relationship of reported symptomology in victims of intimate partner violence: The effect of multiple strangulation attacks*. *The Journal of Emergency Medicine*, 21(3), 323–329.
- **Sorenson, S. B., Joshi, M., & Sivitz, E.** (2014). *A systematic review of the epidemiology of nonfatal strangulation, a human rights and health concern*. *American Journal of Public Health*, 104(11), e54–e61.
- **Spencer, C. M. & Stith, S. M.** (2018). *Risk Factors for Male Perpetration and Female Victimization of Intimate Partner Homicide: A Meta-Analysis*. *Trauma, Violence, & Abuse*, vol 21(3), 1–14.
- **Spencer, C. M., Keilholtz, B. M., Palmer, M. & Vail, S. L.** (2023). *Factors associated with non-fatal strangulation victimization in intimate relationships: A meta-analysis*. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(3), 2103–2114.
- **Stansfield, R. & Williams, K. R.** (2018). *Coercive control between intimate partners: An application to nonfatal strangulation*. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(9–10), 1–20.
- **Stark, E.** (2007). *Coercive control: How men entrap women in personal life*. Oxford University Press.
- **Strack, G. B., McClane, G. E. & Hawley, D.** (2001) *A review of 300 attempted strangulation cases part 1: Criminal legal issues*. *The Journal of Emergency Medicine*, 21(3), 303–309.
- **Thomsen, J. L. (red.)** (2021) *Retsmedicin* (4. udg). FADL's Forlag
- **Thomas, K. A., Joshi, M., & Sorenson, S. B.** (2014). *"Do you know what it feels like to drown?": Strangulation as coercive control in intimate relationships*. *Psychology of Women Quarterly*, 38(1), 124–137.
- **Training Institute on Strangulation Prevention** (2023). *Physiological consequences of strangulation: Seconds to minute timeline* (Version 1.23.23).
- **Uddannelses- og Forskningsministeriet** (2025): *Samlet oversigt over typer af uddannelsesbeviser og grader*.
- **Valera, E. M., Daugherty, J. C., Scott, O. C., & Berenbaum, H.** (2023). *Strangulation as an acquired brain injury in intimate-partner violence and its relationship to cognitive and psychological functioning: A preliminary study*. *The Journal of Head Trauma Rehabilitation*, 37(1), 15–23.
- **Veterancentret** (2025). *Modulopbygget behandling – Et differentieret behandlingstilbud til psykisk skadede veteraner*. Veterancentret.
- **Weih, N., Johansen, K. & Oldrup, H.** (2019) *Risikovurdering af vold i nære relationer – et inspirationshæfte til fagpersoner*. Lev Uden Vold.
- **White, C., Martin, G., Schofield, M. & Majeed-Ariss, R.** (2021) *'I thought he was going to kill me': Analysis of 204 case files of adults reporting non-fatal strangulation as part of a sexual assault over a 3 year period*. *Journal of forensic and legal medicine*.

Slutnoter

- ¹ Stark (2007) og Dutton et al. (2005).
- ² Kvælning kan alt efter omstændighederne henføres under forskellige bestemmelser i straffeloven. Som udgangspunkt henføres kvælning under grov vold (§ 245), men i praksis bliver kvælning nogle gange henført under bestemmelsen om simpel vold (§ 244). Hvis det kan bevises, at gerningspersonen havde til hensigt at dræbe, dvs. havde fortsat til drab ved kvælning, kan der rejses tiltale for drabsforsøg (§ 237, jf. § 21).
- ³ Selvstændig kriminalisering i England og Wales: I paragraffens første leveår indgik mere end 23.000 anmeldelser til politiet. Af de 23.000 var 19% gået videre i systemet, mens 81% var afsluttet enten pga. bevisudfordringer, eller fordi der var omstændigheder, der gjorde, at det ikke var muligt at gå videre med sagen (Harriet Smailes 2024). Selvstændig kriminalisering i Australien, Queensland: Siden 2016, i de sidste 5 år er gennemsnitligt 1.900 sager om kvælningsvold i en nær relation (domestic setting) ført ved retten (Queensland Courts 2025).
- ⁴ Et studie blandt 150 kvinder på fire danske kvindekrisecentre viser, at 30,2 % af kvinderne udviste symptomer på PTSD eller kompleks PTSD ved udflytning fra krisecentret og 28,2 % ved opfølgning tre måneder efter udflytning (Dokkedahl 2021).
- ⁵ Til sammenligning afprøver Veterancentret for hjemvendte soldater behandlingsforløb med en psykolog på op til 32 sessioner for veteraner med kompleks PTSD (Veterancentret 2025).
- ⁶ Hvis det ikke er muligt at gennemføre en retsmedicinsk undersøgelse, bør der indhentes retsmedicinske udtalelser om volden på baggrund af grundig dokumentation registreret tæt på tidspunktet for hændelsen.
- ⁷ I dansk politi anvendes risikovurderingsværktøjerne SARA:SV (Spousal Assault Risk Assessment: Short version), SAM (Stalking Assessment and Management) og PATRIARK. Weih, et al. 2019.
- ⁸ SVÆV-enhederne er en del af politiets og anklagemyndighedens flerårsaftale og har til opgave at styrke og kvalificere politiets arbejde med sager om stalking, voldtægt, æresrelaterede forbrydelser og vold i nære relationer samt øge brugen af traumeinformeret praksis i sagsbehandlingen.
- ⁹ Clare et al. (2020) og Spencer et al. (2018).
- ¹⁰ Glass et al. (2008).
- ¹¹ Kvælning kan også ske på andre måder end dem, der er nævnt her i temaanalysen.
- ¹² De beskrevne stadier af fysiologiske forandringer i kroppen tager udgangspunkt i kvælning ved tryk mod halsen som f.eks. hængning (såkaldt 'strangulation'), da der findes film og iagttagelser af mennesker, der dør på denne måde (Thomsen 2021).
- ¹³ White et al. 2021, Sorenson et al. 2014, De Boos 2019 og Spencer 2023.
- ¹⁴ Training Institute on Strangulation Prevention (2023).
- ¹⁵ Spencer et al. (2023).
- ¹⁶ Glass et al. (2008).
- ¹⁷ Sorenson et al. (2014).
- ¹⁸ Hansen & Okholm (2024).
- ¹⁹ Omkring 13.000 kvinder henviser til et estimat fra Danner, baseret på den nyeste landsdækkende omfangsundersøgelse af Lev Uden Vold (Aner et al. 2024). Undersøgelsen viste, at 0,6 % af alle kvinder mellem 18-79 år i perioden 22. november 2021 til 29. januar 2022 havde oplevet, at nogen tog kvælertag på dem, eller havde truet eller angrebet dem med skydevåben, kniv eller lignende inden for det seneste år (ibid.). I første kvartal af 2023 var der 2.216.177 kvinder i alderen 18-79 år i Danmark (Danmarks Statistik 2025), og 0,6 % svarer til cirka 13.297 kvinder. En lignende omfangsundersøgelse fra Syddansk Universitet i 2021 viste, at 0,5 % af kvinder på 16 år eller ældre i januar 2021 havde været udsat for kvælningsforsøg eller angreb med kniv eller skydevåben (Algreb et al. 2023). Det svarer til cirka 12.201 kvinder ud af i alt 2.440.151 i denne aldersgruppe i første kvartal af 2021 (Danmarks Statistik 2025).
- ²⁰ Aner et al. (2024).
- ²¹ Sorenson et al. (2014).
- ²² Dokkedahl (2021).
- ²³ Bichard et al. (2023), Smith et al. (2001) og Valera et al. (2023).

- ²⁴ Det kræver et tryk på 3,5 kg (11 psi). Til sammenligning er en mands gennemsnitlige håndtryk på 80-100 psi. Blokering af luftveje kræver et tryk på 15 kg (34 psi) og tager længere tid, da kroppen kan bruge sin iltreserve (De Boos 2019).
- ²⁵ Der kan let ske bevidsthedstab ved kvælning (White et al. 2021, Dughan et al. 2024 og Bichard et al. 2023). En undersøgelse af i alt 191 unikke patienter i alderen 18-68 (98 % kvinder) med i alt 267 kvælningsepisoder, viser f.eks. at 54 % oplever amnesi, dvs. hukommelsestab, som kan påvirke evnen til at huske tidligere oplevelser (Dughan et al. 2024). Et studie, der undersøger konsekvenserne af kvælning blandt voldsudsatte kvinder, finder desuden sammenhæng mellem kvælningsvold og svækket langtidshukommelse (Valera et al. 2023). I et systematisk review studie af neuropsykologiske konsekvenser ved ikke-dødelig kvælning beskrives hukommelsestab både som en akut konsekvens i form af bevidstløshed og som en fremtræden længere varig kognitiv konsekvens (Bichard et al., 2023).
- ²⁶ Kvælning kan ske på flere måder afhængigt af, hvor på halsen og med hvilket tryk der kvæles. Klemmer man om halspulsårerne eller luftrøret, forstyrres blodtilførslen og dermed ilt til hjernen, men der opstår ikke punktformede blødninger eller blå mærker. Klemmer man om venerne, kan blodet ikke komme tilbage til hjertet, det vil ophobe sig og forårsage blødninger, som kan ses i huden som små punktformede mærker (Ely, S. & Hirsch, C. 2000).
- ²⁷ Bichard et al. (2023), Smith et al. (2001) og Plattner et al. (2005).
- ²⁸ White et al. (2021), Thomas et al. (2014), Stansfield & Williams (2018) og Pritchard et al. (2021).
- ²⁹ White et al. (2021), Bichard et al. (2022) og Joshi et al. (2012).
- ³⁰ Holt et al. (2008). Jernbro & Janson (2017), Lyk Jensen & Lindberg (2017) samt Ottosen et al. (2020).
- ³¹ Studiet omhandler 25-årige og tallet refererer til oplevelser med kvælertag i barndommen fra forældre eller stedforældre (Christoffersen 2010).
- ³² Ottosen et al. (2023).
- ³³ Salka et al. (2023) og Strack et al. (2001)
- ³⁴ I Sig det til nogen måles kvælningsvold ud fra, om kvinden er blevet holdt om halsen mod sit ønske (læs mere i metodeafsnittet).
- ³⁵ Glass et al. (2008).
- ³⁶ Balvig (2025) og Justitsministeriets forskningskontor (2023)

Kolofon

Udarbejdet af

Charlotte Møller Mundt

Clara Kort Illeborg

Marie Bødtker

Laura Edelenbos

Udgivet af Danner august 2025.

Tak

En stor tak skal lyde til de kvinder og pårørende, der har delt deres erfaringer gennem DannerTelefonen og Sig det til nogen og dermed bidraget til at synliggøre voldens omfang, udtryk og konsekvenser. Derudover tak til tidligere statsobducent og professor i retsmedicin Jytte Banner for faglig sparring og kvalificering af afsnittet om kroppens reaktioner ved kvælning.

Nansensgade 1
1366 København K
www.danner.dk
33 33 00 37